

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความรักความเข้าใจกัน ช่วยเหลือกันในเรื่องต่าง ๆ แต่บางครั้งการสร้างสัมพันธภาพ หรือการรักษาสัมพันธภาพให้ยืนยาว กลับไม่เป็นไปตามความตั้งใจเริ่มแรก เกิดความขัดแย้งกันรุนแรงจนถึงขั้นแตกหัก ดังนั้นเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นจนทำให้สัมพันธภาพได้ถูกทำลายลงไป การที่บุคคลจะกลับมามีความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้อีกครั้งเป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนา โดยการให้อภัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีต่อกันไว้ และเป็นสิ่งที่จะช่วยฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ถูกทำลายลงไปให้กลับมามีความสัมพันธ์กันใหม่

ในปัจจุบันกลุ่มเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ มักจะมีความขัดแย้งเกิดขึ้น เช่น การทะเลาะวิวาท การแกล้งกันกลับ โดยการทำร้ายให้บาดเจ็บ หรือการทำให้เสียชีวิต ทำให้เกิดการจ้องล้างจ้องผลาญกันไปมา ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังเช่นเหตุการณ์ วันที่ 13 กรกฎาคม 2552 “เด็กนักเรียนเทคนิคชะตาขาด ชีรฉัตรยานยนต์ ไปซื้อของกับเพื่อน ถูกคู่อริไล่แทงตายคาที่ ส่วนเพื่อนรอดตายหวุดหวิด วิ่งหนีไปหลบร้านข้าวต้ม เพนาที่ระทึกชีรฉัตรยานยนต์ประคบก่อนใช้ปืนจ่อหัว ถาพาสถาบัน ตำรวจคาดฝ่มือ นักศึกษาคู่อริตามล้างแค้น” (เด็กเทคนิคดุสิตชะตาขาดถูกคู่อริแทงดับ, 2552) วันที่ 11 สิงหาคม 2552 “สถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน FM 99.5 MHz รับแจ้ง มีเหตุนักเรียนตีกัน ทำให้มีผู้บาดเจ็บ ทีมงานประสาน สน.พหลโยธิน เปิดเผยว่าเป็นเหตุจากนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยี ประมาณ 20-30 คน บุกเข้าไปทำร้ายนักเรียนในโรงเรียน” (นักเรียนเทคโนโลยีดุสิตขกพวกบุกไทยวิจิตรศิลป์, 2552) วันที่ 19 สิงหาคม 2552 “นักเรียนเทคนิคใช้มีดไล่ฟันกันที่สามแยกหอนาฬิกา ถนนสุขุมวิท มุ่งหน้าเข้าตลาดปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ มีผู้ได้รับบาดเจ็บหลายราย” (นักเรียนนักเลง, 2552) วันที่ 4 สิงหาคม 2553 “ได้มีกลุ่มนักเรียนเทคนิคแห่งหนึ่งใน จ.พระนครศรีอยุธยา ขับมอเตอร์ไซด์หลายคัน พร้อมด้วยอาวุธระเบิด มีดดาบ พยายามเข้าทำร้ายนักเรียนเทคนิค และได้ใช้ระเบิดปาเข้าใส่กลุ่มนักเรียน ทางประตูเข้าโรงเรียนจำนวน 3 ลูก เป็นเหตุให้นักเรียน ได้รับบาดเจ็บจำนวน 3 ราย รอดูรับส่งนักเรียน เสียหาย 1 คัน” (นักเรียนเทคนิคอยุธยาตีกัน ปาข้าม 3 ลูก เจ็บ 3, 2553) ความขัดแย้งดังกล่าวเป็นความขัดแย้งของกลุ่มนักเรียนต่างสถาบันซึ่งต้องใช้วิธีการแก้ไขจากหลายภาคส่วนร่วมกัน

ความขัดแย้งในระดับกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาและระดับสาขาวิชาสามารถเกิดขึ้นได้ ในกลุ่มเพื่อนที่อาจจะลุกลามไปสู่การเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ เช่น การใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ การแสดงความก้าวร้าว ภาวะการแข่งขัน และบุคลิกภาพที่แตกต่าง การลดข้อขัดแย้งในกลุ่ม นักเรียนอาชีวศึกษาการให้อภัยเป็นทางเลือกที่ดีทางหนึ่ง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการให้อภัยระหว่าง บุคคลของ แมคคัลลัฟ เวอร์ทิงตัน และเลเชล (McCullough, Worthington, & Rachal, 1997) ที่น่าจะมีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น มักมีการแก้แค้นกลับ โดยการทำร้ายให้บาดเจ็บ หรือการทำให้เสียชีวิต ซึ่งเป็นการจงล้างจงผลาญกันไปมา โดยแนวคิดนี้ได้อธิบายการให้อภัยระหว่างบุคคลว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจที่จะ โน้มเอียง บุคคลให้แสดงออกต่อบุคคลที่กระทำผิด โดยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแทนที่จะ ตอบสนองในทางที่ทำลายความสัมพันธ์ลง การให้อภัยมีองค์ประกอบของแรงจูงใจ 2 ประการ คือ การลดแรงจูงใจที่จะตอบสนองในการทำลายความสัมพันธ์ลงไปได้ซึ่งได้แก่ การหลีกเลี่ยงและการแก้แค้น ส่วนแรงจูงใจที่จะเพิ่มขึ้นคือการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันเป็นการปรองดอง สานต่อความสัมพันธ์ในทางที่ดี ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎี

การค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยจะพบว่ามีตัวแปรหลายตัวที่ส่งผลต่อการให้อภัย ดังนี้ 1) ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่น เอนไรท์ ฟรีแมน และเรค (Enright, Freeman, & Rique, 1998) กล่าวว่า ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่นเป็นองค์ประกอบในกระบวนการให้อภัย ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่นถูกพิจารณาว่าเป็นหนึ่งในตัวแปรที่ใกล้ชิดที่สุดต่อความสามารถในการให้อภัยผู้อื่น (McCullough et al., 1998) เช่นเดียวกับ แมคคัลลัฟ (McCullough, 2000) และเวอร์ทิงตัน (Worthington, 1998 a) ที่ลงความเห็นว่า ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่นเป็นตัวกำหนดความสามารถในการให้อภัย 2) การขอโทษ (Apology) ผู้คนทั่วไปมีการให้อภัยได้ง่ายขึ้นเมื่อผู้ที่กระทำผิดได้มีการขอโทษต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การขอโทษเป็นตัวแปรที่แข็งแกร่งเป็นอันดับสอง ระหว่างผู้ที่ให้อภัย (Roman & Susanne, 2006; McCullough et al., 1997) 3) การนับถือศาสนา (Religiosity) ของแต่ละบุคคลและแนวโน้มในการให้อภัยมีความแปรปรวน โดยเฉพาะความเคร่งครัดในศาสนาและแนวโน้มในการให้อภัยผู้อื่น มีความสัมพันธ์ทางบวก (Lisa et al., 2002; Roman & Susanne, 2006; Scott, David, Ulrike, & Ed, 2005) 4) การครุ่นคิด (Rumination) มีความเชื่อมโยงทางลบกับการให้อภัย (McCullough, Bellah, Kilpatrick, & Johnson, 2001) นอกจากนี้ในงานวิจัยพบว่าผู้ที่ให้อภัยกับผู้อื่นเสมอจะมีการครุ่นคิด ต่อเหตุการณ์ทางลบน้อย (Berry, Worthington, Parrott, O'Connor, & Wade, 2001; Yamhure & Snyder, 2003) และจากการศึกษาของ แมคคัลลัฟ และคณะ (McCullough et al., 1998) พบว่า การสอนให้แต่ละบุคคลมีการครุ่นคิดต่อเหตุการณ์ทางลบน้อยส่งผลให้บุคคลมีการให้อภัยมากยิ่งขึ้น 5) ความน่าชื่นชม (Agreeableness) เป็นตัวแปรด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลทางบวกต่อการให้อภัย ผู้ที่มี

ความน่าชื่นชมมากอาจมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากด้วยส่งผลให้มีการให้อภัยมากจากการศึกษาความน่าชื่นชม ในการทำนายแนวโน้มการให้อภัย เหมือนกับการศึกษาอื่นที่มีการใช้แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five หรือ NEO Inventories) พบว่า แนวโน้มการให้อภัยมีความสัมพันธ์กับความน่าชื่นชม โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ.52 (McCullough & Hoyt, 2002)

จากการศึกษาของ ดุงเคื่อน พันธุมนาวิน (2551) บุคคลผู้ที่มักให้อภัยผู้อื่นน้อยตัวอย่างเช่น นักศึกษาเพศชายให้อภัยผู้อื่นน้อยกว่านักศึกษาเพศหญิง นักเรียนมัธยมให้อภัยผู้อื่นน้อยกว่านิสิตนักศึกษา ผู้ที่เป็นวัยรุ่นให้อภัยน้อยกว่าบิดามารดาของตนที่เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน ทั้งได้เสนอแนะว่านักเรียนชายอาชีวศึกษาควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มจิตการให้อภัยก่อนกลุ่มอื่น และจากทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของ คอลเบอร์ก (Kohlberg, 1969, 1976, 1984) ได้เสนอว่าพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Stages) มี 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ก่อนเกณฑ์ (Pre Conventional Level) ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์ (Conventional Level) และระดับที่ 3 เป็นระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) ซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้ เป็นของบุคคลที่อายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป บุคคลจะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดตามความคิดและเหตุผลของตน ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมแล้ว โดยมักตัดสินใจบนพื้นฐานความถูกต้อง ยุติธรรม

และ/ หรือ ยึดประโยชน์ของส่วนรวมหรือสังคมเป็นหลัก จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในกลุ่มนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีช่วงอายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป นอกจากนี้ผู้ที่มิมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนซึ่งก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าครูเป็นแม่คนที่สองของเยาวชน จึงมีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประชนปัจจนึก, 2520 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2551, หน้า 141) ครู อาจารย์เป็นบุคคลสำคัญที่มีหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ แก่นักเรียนและนักศึกษาตลอดจนการทำตนเป็นแบบอย่างเมื่อมีผู้ล่วงละเมิดตน การที่นักเรียนอาชีวศึกษาไทย จะสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างสถาบัน ย่อมขึ้นอยู่กับบรรยากาศในโรงเรียนที่ครูร่วมกันสร้างขึ้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2551, หน้า 244)

จากการศึกษาแบบวัดการให้อภัยที่ใช้ในประเทศซึ่งแปลมาจากต่างประเทศ แต่ยังไม่มีการศึกษาเพื่อยืนยันว่าแบบวัดดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยจริงหรือไม่อย่างไร และจากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการให้อภัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551) พบว่าในประเทศไทยมีการศึกษาสาเหตุ กระบวนการและผลที่เกิดจากการให้อภัยไม่มากนัก แต่ในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้อภัย

อยู่หลายร้อยเรื่อง ในปัจจุบัน ควรมีการสร้างองค์ความรู้ด้านการให้อภัยในสังคมวัฒนธรรมไทย โดยการผลิตงานวิจัยให้มากขึ้นเพื่อใช้เป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริมความมั่นคงสงบและสันติสุขในชุมชน ประเทศชาติ และ โลก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแบบวัดการให้อภัยตามแนวคิดของแมคคัลลัฟและคณะ (McCullough et al., 1997) ในบริบทของสังคมไทยโดยใช้เทคนิคคลฟายและศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อการให้อภัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ในระดับนักเรียนและระดับสาขาวิชา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

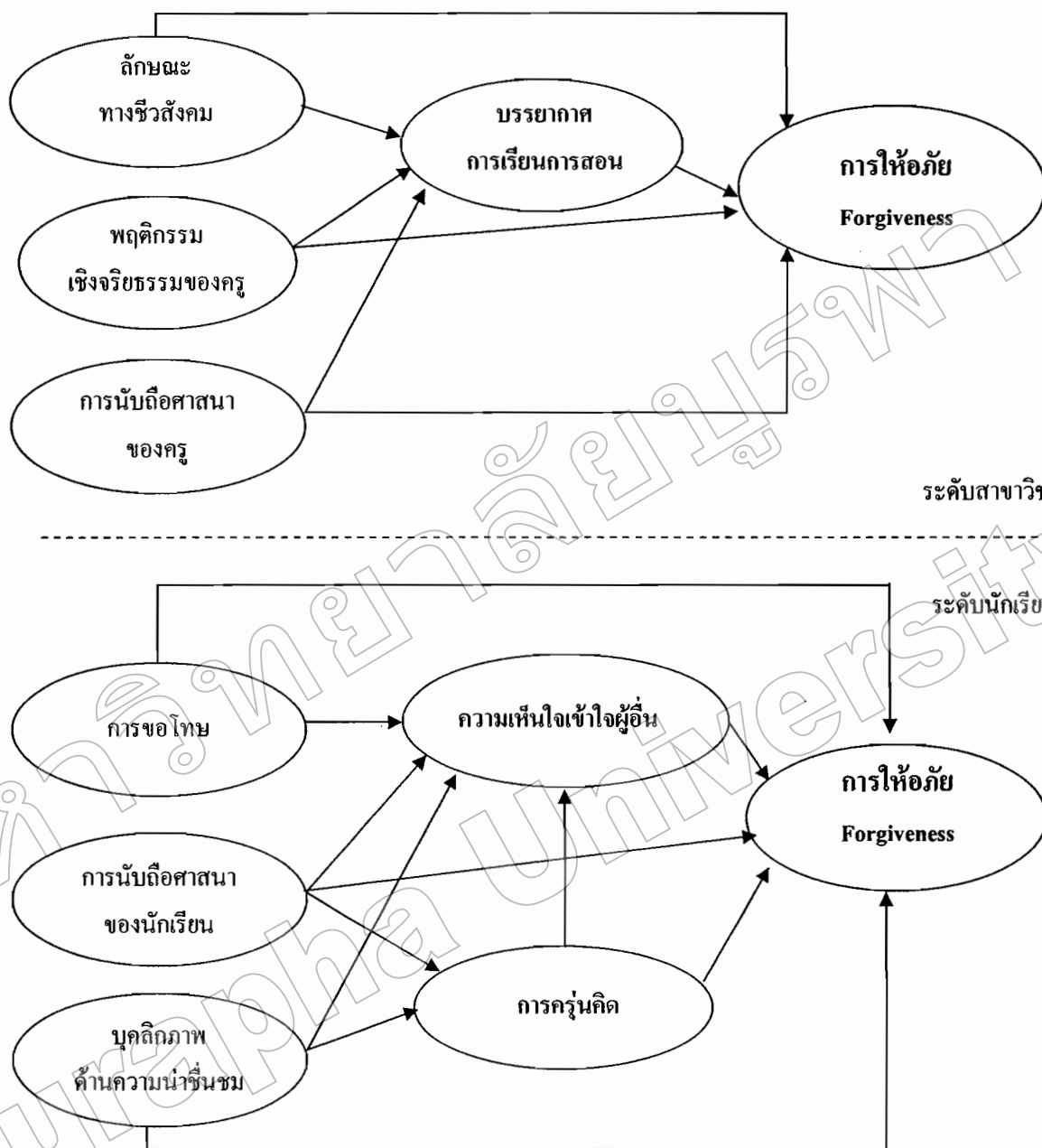
- 1 เพื่อพัฒนาแบบวัดการให้อภัยสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามแนวคิดของแมคคัลลัฟและคณะในบริบทสังคมไทย
- 2 เพื่อพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการให้อภัย ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้อภัยระหว่างบุคคลของ แมคคัลลัฟ และคณะ (McCullough et al., 1997) ซึ่งได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติของการให้อภัยระหว่างบุคคลคือการลดแรงงูใจและการเพิ่มแรงงูใจ การลดแรงงูใจ ประกอบด้วย 1) การลดแรงงูใจที่หลีกเลี่ยงผู้คุกคาม (Avoidance) 2) การลดแรงงูใจที่มุ่งหาการแก้แค้น (Revenge) การเพิ่มแรงงูใจ คือ การเพิ่มแรงงูใจประสานไมตรี (Benevolence) ดังนั้นการลดลงของแรงงูใจหลีกเลี่ยง แก้แค้นและ การเพิ่มแรงงูใจประสานไมตรี ถูกพิจารณาเท่ากับการให้อภัย (Forgiving) เมื่อมีการให้อภัยเกิดขึ้นแล้วบุคคลควรมีแรงงูใจที่จะตอบสนองในด้านแก้แค้น และหลีกเลี่ยงการเพิ่มแรงงูใจประสานไมตรีสูง ซึ่งมีบริบทที่ใกล้เคียงกับกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่มักมีปัญหาในการแก้แค้นกันไปมาระหว่างสถาบันการศึกษา การค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยพบว่า มีตัวแปรหลายตัวที่ส่งผลต่อการให้อภัย ดังนี้ 1) ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่น เอนไรท์ และคณะ (Enright et al., 1998) กล่าวว่า ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่นเป็นองค์ประกอบในกระบวนการให้อภัย ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่นถูกพิจารณาว่าเป็นหนึ่งในตัวแปรที่ใกล้ที่สุดต่อความสามารถในการให้อภัยผู้อื่น (McCullough et al., 1998) เช่นเดียวกับ แมคคัลลัฟ (McCullough, 2000) และเวอร์ทิงตัน (Worthington, 1998 a) ที่ลงความเห็นว่าความเห็นใจเข้าใจผู้อื่นเป็นตัวกำหนดความสามารถ

ในการให้อภัย 2) การขอโทษ (Apology) โดยทั่วไปผู้คนมีการให้อภัยได้ง่ายขึ้นเมื่อผู้ที่กระทำผิดได้มีการขอโทษต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การขอโทษเป็นตัวแปรที่แข็งแกร่งเป็นอันดับสองระหว่างผู้ที่ให้อภัยกับผู้กระทำความผิด (Roman & Susanne, 2006; Exline, Ciarocco, & Baumeister, 2001; McCullough et al., 1997) 3) การนับถือศาสนา (Religiosity) ของแต่ละบุคคลและแนวโน้มในการให้อภัยมีความแปรปรวน โดยเฉพาะความเคร่งครัดในศาสนาและแนวโน้มในการให้อภัยผู้อื่นมีความสัมพันธ์ทางบวก (Lisa et al., 2002; Roman & Susanne, 2006; Scott et al., 2005) 4) การครุ่นคิด (Rumination) เป็นการเชื่อมโยงทางลบกับการให้อภัย (McCullough, Bellah, Kilpatrick & Johnson, 2001) นอกจากนี้ในงานวิจัยพบว่าผู้ที่ให้อภัยกันผู้อื่นเสมอจะมีการครุ่นคิดต่อเหตุการณ์ทางลบน้อย (Berry et al., 2001; Yamhure & Snyder, 2003) และจากการศึกษาของแมคคัลลัฟ (McCullough et al., 1998) พบว่าการสอนให้แต่ละบุคคลมีการครุ่นคิดต่อเหตุการณ์ทางลบน้อยส่งผลให้บุคคลมีการให้อภัยมากยิ่งขึ้น 5) ความน่าชื่นชม (Agreeableness) เป็นตัวแปรด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลทางบวกต่อการให้อภัย ผู้ที่มีความน่าชื่นชมมากอาจมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากด้วยส่งผลให้มีการให้อภัยมาก จากการศึกษาความน่าชื่นชมในการทำนายแนวโน้มการให้อภัย เหมือนกับการศึกษาอื่นที่มีการใช้แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five หรือ NEO Inventories) พบว่า แนวโน้มการให้อภัยมีความสัมพันธ์กับความน่าชื่นชม โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .52 (McCullough & Hoyt, 2002) เหล่านี้เป็นปัจจัยระดับนักเรียน ส่วนปัจจัยระดับสาขาวิชา ผู้ที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งพบว่ามีครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมพบว่า การให้อภัยเป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรมจริยธรรมที่แทรกอยู่ในความเมตตากรุณา (สงวน ลิขสิทธิ์, 2528; กระทรวงศึกษาธิการ, 2523) และการเสียสละ (อนุศักดิ์ จินดา, 2548) ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่อาจเรียกว่าเป็นแม่คนที่สองของเยาวชน จึงมีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนด้วย ดังนั้น ปัจจัยระดับสาขาวิชาที่จะส่งผลต่อการให้อภัยประกอบด้วย 1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครู 2) บรรยากาศการเรียนการสอน 3) การนับถือศาสนาของครู 4) ลักษณะทางชีวสังคมของครู

จากกรอบทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยและคุณธรรมจริยธรรม ข้างต้นได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการให้อภัย โดยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบ โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการให้อภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบวัดการให้อภัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในบริบทสังคมไทยที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือวัดการให้อภัยของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถนำแบบวัดการให้อภัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ไปใช้ในการตรวจสอบการให้อภัยของนักเรียน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดการให้อภัย เป็นแนวทาง

ในการวางแผนและจัดโครงการเพื่อแก้ไข ปรับปรุง หรือส่งเสริมการให้อภัยให้กับนักเรียน
ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

3. ทำให้ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบระดับ
การให้อภัยของนักเรียน

4. เป็นประโยชน์ต่อนักวิจัย นักวิชาการ ในการนำแนวทางการพัฒนาแบบวัดการให้อภัย
ไปใช้พัฒนาแบบวัดด้านอื่น ๆ ต่อไป

5. สามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยระดับนักเรียน ไปเป็นแนวทางในการจัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการให้อภัยของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

6. ผลการศึกษาวิจัยในระดับสาขาวิชา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการ
ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู อาจารย์ผู้สอนมีความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีส่วนสำคัญ
ในการส่งเสริม และพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษา มีการให้อภัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภท
วิชาอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ภาคปกติ ครูผู้สอนประเภทวิชาอุตสาหกรรม
วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
และภาคกลาง จำนวน 34 แห่ง 146 สาขาวิชา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภท
วิชาอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 870 คน ครูผู้สอนแผนกประเภทวิชา
อุตสาหกรรม จำนวน 232 คน ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง จำนวน 18 แห่ง 58 สาขาวิชา ได้กลุ่มตัวอย่าง
ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
ให้เหมาะสมกับหน่วยในการวิเคราะห์

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระประกอบด้วย

3.1.1 ตัวแปรระดับนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่น (Empathy) การขอโทษ (Apology) การนับถือศาสนาของนักเรียน
(Religiosity) บุคลิกภาพด้านความน่าชื่นชม (Agreeableness) และการครุ่นคิด (Rumination)

3.1.2 ตัวแปรระดับสาขาวิชา ประกอบด้วยตัวแปรประเภทต่าง ๆ ดังนี้
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครู บรรยากาศการเรียนการสอน การนับถือศาสนาของครู
และลักษณะทางชีวสังคมของครู

3.2 ตัวแปรตาม คือ การให้อภัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ภาคปกติ ในประเภทวิชาอุตสาหกรรม คือ สาขาวิชาเครื่องกล สาขาวิชา
เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง สาขาวิชาโลหะการ สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชา
การก่อสร้าง สาขาการพิมพ์แวนตาและเลนส์ สาขาวิชาการต่อเรือผลิตภัณฑ์ยาง ของวิทยาลัยเทคนิค
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง

2. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการสอนในที่นี้ คือ ผู้ที่ปฏิบัติการสอน
นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ภาคปกติ ในประเภทวิชา
อุตสาหกรรม คือ สาขาวิชาเครื่องกล สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง สาขาวิชาโลหะ
การสาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาการก่อสร้าง สาขาการพิมพ์แวนตาและเลนส์
สาขาวิชาการต่อเรือผลิตภัณฑ์ยาง ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง

3. การให้อภัย (Forgiveness) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลทั้งกาย วาจา และใจ
ที่ไม่ถือโทษโกรธเคืองผู้อื่นที่เข้ามาคุกคามร่างกายและจิตใจ โดยลดแรงจูงใจที่ทำให้เกิด
ความเห็นห่างและแตกแยก หลีกเลี่ยง แรงจูงใจที่มุ่งแก้แค้นและมุ่งสร้างเสริมไมตรีจิตมิตรภาพ

4. ตัวแปรระดับนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนักเรียน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งในงานวิจัยนี้จะศึกษาในชั้นปีที่ 2 ประกอบด้วย

4.1 ความเห็นใจเข้าใจผู้อื่น (Empathy) หมายถึง การรับรู้ทางสังคมที่จะทำให้เกิด
ความสามารถเข้าใจและตอบสนองกับความรู้สึกของผู้อื่น ทำให้การสื่อสารทางด้านอารมณ์
ของบุคคลเป็นไปด้วยดี และส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมที่น่าชื่นชม ประกอบด้วยความเห็นอก
เห็นใจเอาใจใส่ต่อผู้อื่น (The Empathic Concern) และแนวโน้มที่จะรับความคิดเห็นทางด้าน
จิตวิทยาของผู้อื่น (The Perspective Taking)

4.1.1 ความเห็นอกเห็นใจเอาใจใส่ต่อผู้อื่น (The Empathic Concern) หมายถึง
การแสดงออกของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและความห่วงใยที่แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ต่อผู้ที่มี
ความทุกข์

4.1.2 แนวโน้มที่จะรับความคิดเห็นทางด้านจิตวิทยาของผู้อื่น (The Perspective Taking) หมายถึง แนวทางที่จะเป็นไปได้ที่จะแสดงถึงการเห็นใจเข้าใจผู้อื่นทางด้านความคิด ความรู้สึก การยอมรับความคิดเห็นทางด้านจิตวิทยาของผู้อื่นอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ได้ฝืนใจ

4.2 การขอโทษ (Apology) หมายถึง การแสดงออกด้วยการยอมรับในการกระทำที่ผิดพลาดลงไป การสำนึกผิดในการกระทำที่เป็นผลเสียหายหรือเป็นโทษต่อผู้อื่น การแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำที่เป็นผลเสียหายหรือเป็นโทษต่อผู้อื่น การแสดงความเสียใจอย่างแท้จริงต่อเหตุการณ์ทางลบ และการแสดงออกถึงความปรารถนาที่จะการฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ดีต่อไป

4.3 การนับถือศาสนาของนักเรียน (Religiosity) หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อความศรัทธาและการปฏิบัติทางศาสนาไปพร้อมกัน ประกอบด้วย การปฏิบัติทางศาสนา และความเชื่อทางศาสนา

4.3.1 การปฏิบัติทางศาสนา หมายถึง การกระทำของบุคคลในชีวิตประจำวัน โดยยึดหลักคำสอนของศาสนาเป็นหลักยึดในการประพฤติปฏิบัติตน งดเว้นการชั่ว ทำแต่ความดี รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

4.3.2 ความเชื่อทางศาสนา หมายถึง การแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก การรับรู้ และการยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวกับศาสนา เชื่อเรื่องทำแต่ความดีงดเว้นการชั่ว บาปบุญคุณโทษ

4.4 บุคลิกภาพด้านความน่าชื่นชม (Agreeableness) หมายถึง การแสดงลักษณะที่ไว้วางใจผู้อื่น ความตรงไปตรงมา ความเอื้อเฟื้อ ความอ่อนน้อมถ่อมตัว การมีจิตใจอ่อนโยน และการว่านอนสอนง่าย

4.5 การครุ่นคิด (Rumination) หมายถึง ความคิดซ้ำ ๆ ที่มีต่อสิ่งที่เป็นลบ อารมณ์ทางลบ ภาวความนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับการถูกทำร้ายหรือเหตุการณ์เฉพาะ เกิดขึ้นด้วยความไม่ได้ตั้งใจ รบกวนการทำกิจกรรมที่ดำเนินไป ยากที่จะควบคุมไม่ให้คิด

5. ตัวแปรระดับสาขาวิชา หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนในสาขาวิชาและส่งผลต่อการให้อภัย ประกอบไปด้วย

5.1 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครู หมายถึง การแสดงออกถึงการอบรมสั่งสอนที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนและการเป็นแบบอย่างที่ดีตามจริยธรรมของครู หากครูมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแล้วย่อมเป็นต้นแบบที่ดีที่จะให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดีด้วยเช่นเดียวกัน ประกอบด้วย

5.1.1 พฤติกรรมในการอบรมสั่งสอน หมายถึง การอบรมสั่งสอนที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียน ซึ่งได้แก่ การอบรมสั่งสอนแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลมากกว่าแบบใช้อารมณ์ และการลงโทษอย่างมีเหตุผล

5.1.2 พฤติกรรมการเป็นแบบอย่างที่ดีตามจริยธรรมของครู หมายถึง การแสดงออกของครูที่เหมาะสมตามข้อกำหนดจริยธรรมของครู เช่น มีความเมตตา กรุณา มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความขยัน มีความอดทน มีความประหยัด

5.2 บรรยายการเรียนการสอน หมายถึง สภาพแวดล้อมของห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนการสอนและเจตคติของนักเรียน และพฤติกรรมของผู้สอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นบริบทที่ครอบคลุมทุกด้านทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาการให้อภัยของนักเรียน ประกอบด้วย บรรยายทางกายภาพและทางจิตใจ

5.3 การนับถือศาสนาของครู (Religiosity) หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธาและการปฏิบัติทางศาสนาไปพร้อมกัน ประกอบด้วย การปฏิบัติทางศาสนาและความเชื่อทางศาสนา

5.3.1 การปฏิบัติทางศาสนา หมายถึง การกระทำของบุคคลในชีวิตประจำวัน โดยยึดหลักคำสอนของศาสนาเป็นหลักยึดในการประพฤติปฏิบัติตน งดเว้นการทำชั่ว ทำแต่ความดี รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

5.3.2 ความเชื่อทางศาสนา หมายถึง การแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก การรับรู้ และการยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวกับศาสนา เชื่อเรื่องทำแต่ความดี งดเว้นการทำชั่ว บาปบุญคุณโทษ

5.4 ลักษณะทางชีวสังคมของครู หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ที่ทำการสอนที่มีความเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการให้อภัยของนักเรียน ในงานวิจัยนี้ได้แก่ อายุของครูผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในประเภทวิชาอุตสาหกรรม

5.4.1 อายุของครูผู้สอน หมายถึง อายุของผู้ที่ปฏิบัติการสอนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ภาคปกติ ในประเภทวิชาอุตสาหกรรม